

Český svaz včelařů
z.s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2025

Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene včely medonosné kraňské

Český svaz včelařů, z. s.

Křemencova 177/8, 115 24, Praha 1, IČ: 00 443 239

Uznané chovatelské sdružení včely medonosné kraňské

*Rozhodnutím MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY,
č. j. 120109/01–7010, ze dne 11. 5. 2001*

Kontrola realizace šlechtitelského programu

Dle zákona č. 154/2000 sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci
hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů
(plemenářský zákon)

Výroční zpráva za rok 2025

Obsah:

1. Výchozí předpoklady

1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR

1.3. Směr šlechtění

1.4. Stavy včelstev v kontrole užítkovosti

2. Chovný cíl a standard plemene

2.1. Hlavní směry chovného cíle

2.2. Základní parametry chovného cíle

3. Realizace šlechtitelského programu

3.1. Účastníci programu

3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2025

4. Přehled počtu odchovaných matek ve šlechtitelských chovech za rok 2025

5. Příloha: Tabulky 1-3

1. Výchozí předpoklady

1.1. Tendence evropského chovu včel

Evropští chovatelé obvykle chovají materiál s dlouhou tradicí, ale též materiál dovážený. Je to často motivováno očekáváním lepších vlastností, které se ale na dcerách dalších generací měřitelně neprojevují. U žádného plemene nebo linie nebyla dosud prokázána lepší tolerance k nemocem než u včely medonosné kraňské. V důsledku hybridizace naopak dochází lokálně ke zhoršení některých vlastností včelstev a ke ztrátě vyrovnanosti. Například materiál s výrazným podílem včely italské má problém s přezimováním v našich středoevropských podmínkách. Citelným problémem je mimo jiné zvýšená bodavost hybridů. Řada národních chovatelských sdružení zpřísňuje podmínky ochrany svých plemen, jakožto cenných genetických zdrojů a hledá legislativní podporu. Ke konzultační spolupráci jsme byli vyzváni chovateli zemí V4, kde se vážně připravuje ochrana karpatského genofondu.

1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR

Chovatelské sdružení včely medonosné kraňské i v letošním hodnoceném roce pracovalo v souladu s chovatelským řádem (dále CHŘ) a příručkou plemenářské práce (dále PPP). Chovatelská komise v letošním roce pracovala na změnách CHŘ i Příručky plemenářské práce (dále PPP). Změněné a aktualizované znění CHŘ je dostupné na webových stránkách www.vcelarstvi.cz.

1.3. Směr šlechtění

Včela medonosná kraňská se v podmínkách ČR plně osvědčila pro své vlastnosti. Její rychlý jarní rozvoj umožňuje využití silných časných snůšek, které v našich klimatických a přírodních podmínkách představují převážnou část snůškových zdrojů. Plemeno je i nadále šlechtěno na kombinaci požadovaných užitkových vlastností s výrazným zaměřením na mírnost a odolnost proti nemocem.

1.4. Stavy včelstev v kontrole užitečnosti

Do centrální evidence kontroly užitečnosti bylo v roce 2025 zapojeno 19 vyšších šlechtitelských chovů s 982 včelstvy výběrové základny a u 393 včelstev výběrové základny z 7 rozmnožovacích.

2. Chovný cíl a standard plemene

2.1. Hlavní směry chovného cíle

Zdravá, mírná a nerojivá včelstva s dobrou produkcí medu.

2.2. Základní parametry chovného cíle

Základními sledovanými parametry včelstev zapojených ve šlechtitelském programu jsou: produkce medu, mírnost, sezení, rojivost, rozvoj a stavba plástů. Shoda s plemenným standardem se posuzuje morfometrickou analýzou validovanou testy DNA a molekulárně genetickým rozbořem. Podrobnosti stanovuje PPP. Aktuální výsledky morfometrických a molekulárně genetických rozborů jsou přístupné na stránkách laboratoře, která morfometrickou analýzu a molekulárně genetický rozbor zpracovává. <https://www.beedol.cz/zkusebni-laborator/kridla/>

3. Realizace šlechtitelského programu

3.1. Účastníci programu

Šlechtitelského programu se účastní chovy zařazené na seznam vyšších šlechtitelských a rozmnožovacích chovů Uzaného chovatelského sdružení včely medonosné kraňské. Seznamy chovů pro chovatelskou sezónu 2025 jsou uvedeny v příloze této zprávy (tabulka 2 a 3) a zveřejněny na stránkách ČSV, z. s. www.vcelarstvi.cz.

3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2025

Včelstva zapojená v rámci šlechtitelského programu do kontroly užítkovosti byla hodnocena záznamem na předepsaném formuláři: příloha č. 3 PPP (*Přehled hodnocení včelstev*). Získané hodnoty byly zpracovány a následně byly sumarizovány tyto vlastnosti: mírnost, sezení, rojivost a rozvoj.

Podrobnosti pro správné posuzování a hodnocení vlastností včelstev jsou pro chovatele matek blíže popsány v PPP.

Přehledy hodnocení včelstev vyšších šlechtitelských chovů

poř. č.	chovatel	reg. č. chovatele	počet hodnocených včelstev 2025	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
1	Cimala Pavel, Ing.	139973	59	1	1	1	1,13
2	Halásek Jaroslav	155622	64	1,10	1,30	1	1
3	Janšta Josef	155408	49	1,20	1,18	1,39	1,50
4	Kurtin s. r. o.	130438	49	1	1	1	1,10
5	Melichar Jiří	134548	49	1	1	1,04	1,12

6	Oniščenko Jiří	201427	41	1,21	1,17	1,06	1,09
7	Sedláček Jaroslav	158329	40	1,47	1,36	1	1,39
8	Sláma Pavel	146675	57	1	1	1	1,2
9	SOUV Nasavrky	137694	53	1,13	1,24	1	1,16
10	Šefčík Jozef	102854	33	1,04	1	1,07	1,53
11	Toman Ladislav	157886	40	1	1	1,03	1
12	Větrovský Pavel	107178	43	1,03	1,07	1	1,33
13	Vozdecký Lubomír	120326	78	1,39	1,4	1	1,42
14	VÚVč Dol Máslovice	132898	79	1,02	1,27	1	1,41
15	VÚVč Kývalka	132898	91	1,03	1,06	1,12	1,52
16	VÚVč Liběchov	132898	37	1,37	1,1	1,05	1,24
17	VÚVč Přerov – Žeravice	132898	51	1,49	1,10	1,05	1,05
18	VÚVč Skřivánek	132898	29	1	1	1,30	1
19	Zemánek Vlastimil	140002	40	1	1,05	1	1,3

Přehledy hodnocení včelstev rozmnožovacích chovů

poř. č.	chovatel	reg. č. chovatele	počet hodnocených včelstev 2025	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
1	Divín Václav	177926	Přerušil chov				
2	Horký Zdeněk	103505	54	1,04	1,0	1,0	1,17
3	Chramosta Lubomír	120905	48	1,23	1,35	1,58	1,33
4	Křížková Hana	180656	43	1,23	1,37	1,35	1,26
5	Mráz Jindřich	105048	42	1,25	1,38	1,14	1,43
6	Marada Vít	106094	50	1,14	1,16	1,02	1,02
7	Novotný Josef	120408	156	1,05	1,08	1,05	1,40

Souhrn za hodnocené chovy:

Vyšší šlechtitelské chovy

Sledované vlastnosti	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Hodnocení vlastností za rok 2018 a 1633 včelstev	1,2	1,2	1,1	1,4
Minimální požadavek dle šlechtitelského programu	1,5	2	2	1,8

Sledované vlastnosti	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj

Hodnocení vlastností za rok 2025 z 982 hodnocených včelstev	1,13	1,12	1,05	1,24
Minimální požadavek dle šlechtitelského programu	1,5	2	2	1,8

Rozmnožovací chovy

Sledované vlastnosti	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Hodnocení vlastností za rok 2025 z 393 hodnocených včelstev	1,16	1,22	1,19	1,27
Minimální požadavek dle šlechtitelského programu	1,5	2	2	1,8

Závěr: Dlouhodobá tendence v těchto sledovaných vlastnostech má setrvalý stav. Ve všech sledovaných vlastnostech je průměrná úroveň chovů lepší, než jsou minimální požadavky dané šlechtitelským programem. Včelstva nevyhovující jsou v jednotlivých chovech evidována a nevyhovující matky jsou vyměněny za matky perspektivnějšího původu.

4. Přehled počtu odchovaných matek ve šlechtitelských chovech za rok 2025

Počet odchovaných matek rozmnožovacích chovů v roce 2025		
poř. č.	Jméno	Počet odchovaných matek
1	Divín Václav, Ing.	0
2	Horký Zdeněk	25
3	Chramosta Lubomír	1 078
4	Křížková Hana	662
5	Marada Vít	176
6	Mráz Jindřich	307
7	Novotný Josef	1 013
CELKEM		3 261

Počet odchovaných matek Vyšších šlechtitelských chovů v roce 2025		
poř.č.	Jméno	Počet odchovaných matek
1	Cimala Pavel, Ing.	1 115
3	Halásek Jaroslav	392
5	Janšta Josef	394
6	Kurtin s. r. o.	1 215
8	Melichar Jiří	462
9	Oniščenko Jiří	533
10	Sedláček Jaroslav	1 595
11	Sláma Pavel	279
12	SOUV – VVC, o. p. s. Nasavrky	699
13	Šefčík Jozef	200
15	Toman Ladislav	162
16	Větrovský Pavel	464
17	Vozdecký Lubomír	2 073
18	VÚVč Dol Máslovice	783
19	VÚVč Kývalka	587
20	VÚVč Liběchov	1 505
22	VÚVč Přerov-Žeravice	915
23	VÚVč Skřivánek	354
26	Zemánek Vlastimil	301
CELKEM		14 028

POČET ODCHOVANÝCH MATEK CELKOVĚ ZA ROK 2025	
Počet odchovaných matek rozmnožovacích chovů	3 261
Počet odchovaných matek vyšších šlechtitelských chovů	14 028
Celkem počet odchovaných matek za rok 2025	17 289

Zdroje dat: evidence zaslaná chovateli na sekretariát PRV ČSV

Zpracováno z podkladů dodaných k 31. 12. 2025

Ing. Nikola Grätzová, vedoucí odborného a provozního oddělení ČSV, z. s.

Ing. Dalibor Titěra, zootechnik Uzaného chovatelského sdružení včely medonosné krašské

Ing. Pavel Cimala, předseda chovatelské komise

Tabulka 1

Vývoj počtu chovů a odchovaných matek 2010 – 2025

rok	ROZMNOŽOVACÍ CHOVY		VYŠŠÍ ŠLECHTITELSKÉ CHOVY		VŠECHNY ŠLECHTITELSKÉ CHOVY CELKEM	
	Počet chovů	Počet odchovaných matek	Počet chovů	Počet odchovaných matek	Celkem chovů	Celkem odchováno matek
2010						41 464
2011	63	16 745	69	27 058	132	43 803
2012	78	20 225	50	20 145	128	40 370
2013	73	16 222	48	20 190	121	36 412
2014	40	19 486	48	25 593	88	45 079
2015	28	20 626	48	24 297	76	44 923
2016	37	10 266	46	23 177	83	33 443
2017	16	7 189	36	17 962	52	25 151
2018	17	9 830	28	19 600	45	29 430
2019	18	10 269	30	19 816	48	30 085
2020	16	10 492	30	19 562	46	30 489
2021	13	8 622	27	15 936	40	24 558
2022	10	5 565	26	17 006	36	22 571
2023	9	4 833	25	14 703	34	19 536
2024	9	4 740	25	13 943	34	18 683
2025	7	3 261	19	14 028	26	17 289

Tabulka 2

Seznam rozmnožovacích chovů Uzaného chovatelského sdružení včel medonosné krašské pro chovatelskou sezonu 2025 (1. 4. 2025 – 31. 3. 2026)							
poř. č.	Jméno	Ulice	PSČ	Obec	Okr es	Telefon	Email
1	Divín Václav	Petrov nad Desnou 131 A	788 16	Petrov nad Desnou	Šumperk	777 364 986	divin@vcelnicepodlipou.cz
2	Horký Zdeněk	Dolní Řasnice 55	464 01	Frýdlant v Čechách	Liberec	728 954 748	zdenek.horky@seznam.cz
3	Chramosta Lubomír	Náměstí 68	378 53	Strmilov	Jindřichův Hradec	728 879 345	chramostal@seznam.cz
4	Křížková Hana	Trnkova 6	779 00	Olomouc	Olomouc	777 594 863	hkrizkova@email.cz
5	Marada Vít	Hlavní 22	692 12	Hovorany	Hodonín	518 375 243, 731 586 646	vitek022@seznam.cz
6	Mráz Jindřich	Chodov 221	345 33	Trhanov	Domažlice	731 287 606	Mrzejek.j@seznam.cz
7	Novotný Josef	Nikolčice 200	691 71	Nikolčice	Břeclav	776 378 492	objednavka@vcelinov.cz

Tabulka 3

Seznam vyšších šlechtitelských chovů Uzaného chovatelského sdružení včely medonosné kraňské platný pro chovatelskou sezonu 2025 (1.4.2025 - 31.3.2031)						
Poř.č.	Jméno	Ulice	PSČ	Obec	Telefon	Email
1	Cimala Pavel, Ing.	Pusté Žibřidovice 52	788 23	Jindřichov	583 232 222, 777 232 893	cimala@vcelimed.cz
2	Halásek Jaroslav	Blížkov 51	594 42	Měříň	723 651 977, 566 544 003	jhalasek@email.cz
3	Janšta Josef	Březka 9	595 01	Velká Bíteš	566 532 868, 724 149 495	jansta.josef@seznam.cz
4	Kurtin s.r.o.	Račice 41	675 55	Hrotovice	737 363 489	kamil.kurtin@seznam.cz
5	Melichar Jiří	Občanská 354	468 02	Rychnov u Jabl.n. N.	606 821 215	mel109@seznam.cz
6	Oniščenko Jiří	U Velkého rybníka 2300/27a	301 00	Trhanov	775 600 445	jurijo1962@gmail.com
7	Sedláček Jaroslav	Příchovice 80	334 01	Přeštice	377 980 126, 720 148 540	slechtitelskastanice@seznam.cz
8	Sláma Pavel	Sepekov 416	395 51	Sepekov	737 232 904	vceslap@atlas.cz
9	SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	Slatiňanská 135	538 25	Nasavrky	469 677 128	info@souvnasavrky.cz
10	Šefčík Jozef	Šemnice, část Dubina 51	362 72	Šemnice	353 941 114, 602 835 780	jsefcik@seznam.cz
11	Toman Ladislav	Nádražní 804	340 22	Nýrsko	376 571 839, 607 650 569	
12	Větrovský Pavel	Ohař 21	398 04	Čimelice	777 180 118	vcelarstvivracky@seznam.cz

13	Vozdecký Lubomír	Vrchlického 1093	664 34	Kuřim	720 422 444	lubomirvozdecky@seznam.cz
14	VÚVč Dol	Máslovice-Dol 14	252 66	Libčice nad Vltavou	605 039 508	vcelin@beedol.cz
15	VÚVč Kývalka	Rosice u Brna	665 01	Rosice u Brna	739 594 736	kyvalka@beedol.cz
16	VÚVč Liběchov	Pod Kostelíčkem 86	277 21	Liběchov	734 858 243	libechov@beedol.cz
17	VÚVč Přerov-Žeravice	Na Návsi 113/29	750 02	Přerov-Žeravice	739 594 734	prerov@beedol.cz
18	VÚVč Skřivánek	Skřivánek 2	582 53	Štoky	739 594 733	skrivanek@beedol.cz
19	Zemánek Vlastimil	Cep 51	379 01	Třeboň	606 368 886	v.zemanek@post.cz